

**LOEK GROOTJANS
& H. VAN BOXTEL**
FINAL REMAINS

P Pers Publishers
Museum van Bommel van Dam Venlo
Buro Beeldende Kunst Vlissingen

2004

Ten geleide

Met de tentoonstelling 'De Monochromie Naakt' van H. van Boxtel en Loek Grootjans wil Museum van Bommel van Dam Venlo bijdragen aan de belangstelling voor het verschijnsel van de monochromie in de beeldende kunst. De expositie liet een keuze zien uit het oeuvre van beide kunstenaars, alsmede tekeningen, aquarellen, foto's, films, boeken en installaties die zijn voortgekomen uit hun intense samenwerking.

Sinds Yves Klein heeft de monochromie, het 'eenkleurige' schilderen, op verschillende manieren uitdrukking gekregen. Als radicale uiting is zij vanaf omstreeks 1960 gaan fungeren als een constante van de beeldende kunst.

In het werk van Loek Grootjans en H. van Boxtel wordt het begrip monochromie veeleer metafysisch opgevat. Het duidt niet zozeer de kleur als fysisch verschijnsel, kleur zoals deze aan de ogen verschijnt, alswel de kleur van het menselijk samenleven.

Zowel de tentoonstelling in Museum van Bommel van Dam als het voorliggende boek laten zien hoe H. van Boxtel en Loek Grootjans hieraan uitdrukking geven. De titel van deze publicatie, Final Remains, refereert aan een samenwerkingsproject dat beiden in 2003 realiseerden en een beduidende plaats inneemt in de tentoonstelling te Venlo.

Met trots brengen wij het werk van Loek Grootjans en H. van Boxtel onder uw aandacht.

Ulco Mes
Conservator Museum van Bommel van Dam

Flaptekst boek:

Het begrip monochromie dat zijn oorsprong vindt in de kunsten (het woord is voor het eerst gebruikt door Yves Klein) wordt in het werk van H. van Boxtel en Loek Grootjans echter eerder metafysisch opgevat. Het duidt niet zozeer de kleur, de kleur als fysisch verschijnsel en zoals deze aan de ogen verschijnt, veeleer echter de kleur van het menselijk samenleven. Voorliggend boek geeft daar uitdrukking aan.

De zon ligt op de grond

Een
lentedag
loopt
in blote navels
en
open schoentjes rond
Een mop slaat in
bij De Goudfazant
voor de deur
Clubzang struikelt
voor de glazen uit
Rokjes kruipen op
Benen
in winterpracht
paren
kilte en alcohol
Terrasjes
zinderen
onder
wat komen gaat

Ik zit thuis
rozig
in de bank
adem
versneden
met
ruis van het hart
van
de stad

Een aap
klautert
door een natuurprogramma heen
op zoek naar een banaan
een wijfje
een pak slaag

Zijn kop vult het beeld
Hij kijkt
het Westen in
Ijdelheid en overmoed
staren hem aan
Zijn
schaduw
vult leegte

met vermaak

Muziekzenders dansen
alleen
Blote buiken borsten in
koor
het teken
van leugen en bedrog
Pasjes voor de jeugd
door een leven
zonder maat
Gymnastiekmachines
een konijn met een broek
gorilla's aan de fles
poeder dat vet vreet
een kwast
die
niet spat
Stromen bloed
kleuren het scherm
monochroom
als
een nihilistische Yves Klein

Wie wil bij de mensheid zijn..?

Yves Klein, Yves le Monochrome

Wanneer we doelloos naar een egaal gekleurde muur zitten te kijken, en we in een staat van afwezigheid komen te verkeren, lijkt zich de diepte van het vlak te openen voor de geest, buiten de zintuigen om: zij komen buiten spel te staan, en hangen rond in de verveling van de duur. Zij behoeven permanente verandering en aandacht.

Zit er een onregelmatigheid in de wand, valt het oog daarop en krijgt het de aandacht, dan sluit de diepte zich. De spijker stelt het vlak in de fysieke ruimte, en maakt het ons mogelijk, omdat we twee ogen hebben, de afstand te bepalen van waarnemer en fixatiepunt. De ruimte van het kleurvlak verdwijnt, de muur komt tegenover ons te staan.

Een monochroom kleurvlak sluit een potentiële diepte in zich, een diepte die zich tonen kan, wanneer de waarnemer de confrontatie met het vlak aangaat. Het vlak moet gaaf zijn, het mag de ogen geen fixatiepunt bieden.

Een lijn is een tralie voor de geest. De lijn belet de geest de ruimte van de kleur te betreden: de ruimte van de picturale sensibiliteit.

Yves Klein is de schilder van de kleur. Hij wil de geest de ruimte van zijn kleur bieden, en lijnen belemmeren de doorgang. Hij wil dat de werking van de kleur zich optimaal manifesteren kan. Hij wil een zuiver kleurvlak creëren, een vlak dat geen belemmeringen, in de vorm van allerhande differentiaties van het beeld, aan de geest biedt. Hij wil een vlak dat open staat voor de geest.

Daartoe moet Kleins kleur puur en vrij zijn. Pigment is voor hem de meest zuivere verschijningsvorm van kleur. Het zijn eilandjes van vrijheid voor hem.

Geen lijnen, geen tekening, geen afbeelding. En één kleur, die hij kiest. Ultramarijn.

Omdat alle verf bestaat uit pigment en een aantal andere bestanddelen, dient hij zijn eigen verf samen te stellen. Verf die voor 99% of meer uit pigment bestaat en een vluchtig bindmiddel heeft. Verf die hij I. K. B. noemt, International Klein Blue, en die hij patenteert omdat zijn verf in aanvang het enige beeldmiddel is dat hij als kunstenaar nog bezit.

Ten einde de werking van zijn monochromen te kunnen optimaliseren merkt Klein op, in de voorbereiding van zijn tentoonstelling in Krefeld in 1960, dat hij het lichaam van de bezoekers als een gevangene zou moeten behandelen. Een ketting met een loden bal aan de benen, bij de entree aangemeten, zou de beleving van de werken zeker ten goede komen. De kogel moet wel enig gewicht hebben, opdat de monochromen per stuk een minuut of twintig aandacht kunnen krijgen.

De fysieke intensiteit, de kleurkracht, van het I. K. B. is zo groot, dat wanneer wij gehoor geven aan Kleins verlangen ons voor twintig minuten en meer over te geven aan het monochroom, we zien dat het vlak dat de kleur draagt, en zelfs de verf, lijkt te dematerialiseren. De ervaring van het I. K. B. lijkt de materie achter zich te laten. De geest komt te baden in de ruimte die geboden wordt, en de zinnen worden achtergelaten, als vuile schoenen voor een deur.

Het werk ontstijgt, met zijn waarnemer, de wereld van de materie, en houdt zich op, voor de duur van het proces, in de wereld van picturale sensibiliteit en iets wat wij geest plegen te noemen. Geest in de staat van wakende slaap, en de sluimerende zinnen in de achterzak.

Hier verschijnt voor Klein kleur, in de kracht van haar zuiverheid. Hier, voorbij aan de materie, verschijnt het ware werk dat hij gerealiseerd heeft.

Het monochroom in de fysieke wereld is slechts de toegangs-

poort voor de waarnemer, die, wanneer hij zich laat opgaan in de waarheid van het werk, zichzelf ontmoet als geestelijk lichaam.

We leven, in Kleins ogen, aan weerszijden van het oppervlak.

Nigrae tantum

De geschiedenis van de Westerse cultuur kent vele momenten die geleid hebben tot monochrome beelden, deels ontwikkeld vanuit de beeldcultuur en haar geschiedenis, deels hun aanleiding vinden in maatschappelijke contexten.

De twintigste eeuw kent vele monochrome beelden, monochromen van o. a. Alexander Rodchenko in de jaren twintig, Yves Klein eind jaren vijftig, Ab Reinhardt jaren zestig, Alan Charlton eind jaren zeventig, in alle kleuren van de regenboog uiteindelijk, en alle in de eigenheid van de kunstenaar.

Ontwikkeld in de afzondering van het atelier, als reactie op een bestaand beeld, of, bewust of onbewust, als reactie op de buitenwereld.

De twintigste eeuw is de bloedigste ooit geweest. Het lijden immens. Te veel om aan te zien, en het beeld, het venster op de wereld wordt gesloten. Zo staat zelfs het monochroom, *primus inter abstractos*, abstract onder de abstracten, in een mimetische verhouding tot de werkelijkheid.

Maar ook andere eeuwen kennen hun monochrome momenten: de zevende eeuw, tijd van leven van Isidorus van Sevilla, laat een pennestrijd zien tussen classicisten en anticlassicisten. Een figuur als Donatus van Besançon, anti-classicist, kerkelijk rigorist en iconoclast, komt in het geweer tegen de luxe en pracht die hij ziet in de kerken in Noord Spanje met name. De bontheid van kleuren, de rijkdom van de materialen en de verleidingen en verwarring die dat teweeg brengt bij de eenvoudige ziel.

Zoals overigens Augustinus eerder al, vroeg in de zesde eeuw, zijn pen opnam tegen veelstemmige muziek, omdat daarin het woord verloren gaat en zowel toehoorder als zanger afgeleid worden van de boodschap, en, erger nog wellicht, de zinnen verleid worden door de schoonheid van de muziek. Augustinus houdt het graag zo monotoon mogelijk, zoals Yves Klein het bijvoorbeeld veel later, en om heel andere redenen, zou doen in zijn *Symphony Monoton-Silence* van 1947: 10 violen, 10 cello's, 3 fluiten, 3 Franse hoorns, 3 hobo's, 3 gestreken bassen en een koor van 20 zangers houden gedurende 5

à 7 minuten het D-majeur accoord aan, en laten het vervolgens ca. 45 seconden uitklinken. Geen muzikant beweegt, het orkest is bevroren.

Het enige dat beweegt is het versterven van de muziek in de stilte.

Wanneer een eenvoudige ziel in aanbidding voor een prachtbeeld van de Madonna zit, dient hij te weten dat hij niet het hout van dat beeld aanbidt, en niet die kleuren, en niet dat goud en de edelstenen, niet de schoonheid van de vorm, en niet dat gezicht. Het beeld verwijst slechts, het stelt tegenwoordig, maar is zelf niets.

Uiteindelijk ziet Donatus van Besançon, idealist die hij is, maar één uitweg: *nigrae tantum*. Alles zwart in de kerk.

Muren, vloeren. Alles. Nergens zal de menselijke geest in verleiding gebracht kunnen worden en zich mee kunnen laten voeren door iets wat lijkt op, doet denken aan, of helemaal verkeerd begrepen is. Alleen in de zwarte ruimte, in een prikkelloze omgeving, kan de menselijke geest rust vinden om zich over te geven aan de Godheid.

Malewich

Zoals door wakkere ogen is gezien dat Cézanne regelmatig op straat stil bleef staan, een afbeelding uit zijn binnenzak tevoorschijn haalde van Dame met papegaai van Courbet, zijn hoed afnam, een hoofdbuiging maakte en weer voortging, precies zo moet het zijn wanneer een mens de naam van Chlebnikov hoort, van Velimir Chlebnikov zoals hij zichzelf noemde.

In 1908 kwam Chlebnikov naar Petersburg om wiskunde te studeren aan de universiteit, mengde zich in kunstenaarskringen en ontmoette Malewich.

Voordat het Zwarte Vierkant zijn status van icoon krijgt, op zijn laatst in december 1915, bij gelegenheid van de 0, 10 – tentoonstelling, is het geworteld in actuele ideeën over wiskunde en fysica, zonder twijfel via Chlebnikov tot Malewich gekomen.

Alle schilderkunst wordt overheerst door voorstelling, door afbeelding van reële objecten. De geschiedenis van de schilderkunst wordt overheerst door de buitenwereld.

De wiskunde en haar figuren zijn louter en alleen op zichzelf betrokken. Zij kan geen bevestiging vinden in de buitenwereld. De wiskunde heeft geen empirische basis: zij is axiomatisch, in zichzelf bestaand, in een enkel mensenhoofd.

De schilderkunst kan haar autonomie vinden in de verbeelding van wiskundige figuren, een idee waaruit in het voorjaar van 1915 het Zwarte Vierkant ontstaan is. Een werk dus dat zijn basis vindt in het mensenhoofd, en niet in de realiteit.

December 1915 wordt het Zwarte Vierkant, met o. a. 38 andere werken van Malewich tentoongesteld. Het wordt diagonaal over de hoek van twee muren getoond, hoog in de hoek, zo goed als tegen het plafond aan: de traditionele plek van het icoon.

Wat dus in het voorjaar de verbeelding en afbeelding van een wiskundig idee is, wordt in december gepresenteerd als een icoon, de afbeelding van het Goddelijk gelaat.

De bittere Godheid

De late Middeleeuwen verhalen, dat toen Christus zijn kruis naar de Schedelberg voerde, hem met een doek het gelaat gereinigd werd door Veronica, in de Via della Rosa. Een doek die later de afdruk van het gelaat bleek te dragen. Het gelaat van de mensgeworden Godheid, op weg naar het einde, in bloed, zweet en tranen: vera - icon, ware afbeelding. Lucas 23: 27-32 geeft waarschijnlijk het moment waarop de Middeleeuwen de Heilige Veronica ten tonele voeren:

En Hem volgde een grote menigte van volk en van vrouwen, die zich op de borst sloegen en over Hem weeklaagden. En Jezus wendde Zich tot haar en zeide: Dochters van Jerusalem, weent niet over mij, maar weent over Uzelf en over Uw kinderen: Zalig de onvruchtbaren, en de schoot die niet heeft gebaard, en de borsten die niet hebben gezoogd. Dan zal men beginnen te zeggen tot de bergen: Valt op ons, en tot de heuvelen: Bedek ons. Want indien zij dit doen met het groene hout, wat zal met het dorre geschieden?

De doek van Veronica verbleekte. Het bloed en zweet en de tranen, het speeksel van de spotters en het schuim van de feesters, en het stof en vuil van de straat was niet bestand tegen het licht. Het gelaat van de Godheid vervaagde, en diende, in mensenogen, te worden bijgeschilderd.

En nog een keer
en nog een keer
en nog een keer
Ad infinitum.

En onder het ware icoon, dat de afdruk onder ons poogt te houden, schuilt het verdwijnend gelaat.

En aan het begin van de oneindige rij van copieën naar het

ware beeld staat het verdwijnend gelaat.
Het verdwijnend gelaat is de ziel van het icoon.

Het ware gelaat is afwezig, en lijdt onder de hand van de
mensenschilders.

Het rust niet onder verflagen.

Het is weg. Terug.

Hij heeft zijn menselijk gezicht teruggenomen.

Hij was bitter toen Hij sprak op zijn weg naar de Schedelberg.

Want indien zij dit met groenhout doen, wat dan met het
dorre? En dat is de geschiedenis sindsdien geworden.

De sprekende schemerlamp

Merels gillen onder de vallende avond door

Een kat grijpt genadeloos
de buurvrouw

Meidengekken

gaan

voor aap

om de hoek

Een frietje

Een pak slaag

Benzinedamp

bak- en zweetlucht

versmelten

en

varen

opgelucht ten hemel

Twee stelletjes

komen

gearmd aangewaggeld

op zoek naar een auto

Er wordt gezoend

twee aan twee

en gegraaid

Dan

een kreet

een klap

een dame rolt over de vloer

springt

gillend

op en snelt de merels achterna

onder de avond door

de nacht in

Pump erachteraan

en

vuile flikker

Veel verhaal bij de auto

en

een zakdoek poetst

onderwijl

een vuile bek schraal

Een tas gaat blijven liggen

Een hond eet

een kroket

uit de goot

Auwauwaiaiai

klinkt het

als een sliert rook na

uit het voetgangersgebied

verderop

De tv spuugt

als

een kleurenvulkaan

zijn zwavel de schemer in

Geluid rommelt mee

en

laat horen

wat te zien is

Water is droog

een schot een knal

lijken stinken niet

modder blijft liggen

op het scherm

Kinderen spelen

begrafenisje

Jezus

Het is een

belevenis

om

onder de mensen te zijn

Ook

voor een God.

Een monochroom is een televisie die uitstaat

De wereld staat in brand

kinderen spelen dood

Jezus

onder de verf

van het icoon

tv

is

monochromie van

dood vlees

geurloze stank

een

schemerlamp

die

praat

in het donker

van

de monochromie

Stof

Stof van het ouderlijk huis, door hen verlaten voor hun laatste dagen in een verzorgingstehuis.

Het huis, Langstraat 44 te Arnhem (NI), kadastraal bekend als sectie G nummer 3669, coördinaten 35961-391516, waar de zoon van zijn 13e tot zijn 18e jaar woonde, gelegen aan de Arne, waar Albrecht Dürer overigens in 1521 bijkans het leven liet in het onstuimige water.

De eigengereidheid van de vader, en de rots die de moeder was, kunnen mogelijk kiemen gevormd hebben voor het latere kunstenaarschap van de zoon.

Stof, as, haren, vissenschubben, straatvuil, aangewaaid zeezand, gedroogde kwijl en drank, resten van de zondagse vrede, taartkruimels en voedselresten, pluus van moeders goeie goed – genomen uit de stofzuiger, een Tefal Filter plus 1200 Watt, model 4611.10, made in Italy – een leven lang geademd en gegeten, vormen de humus voor het afscheid.

P. s.:

Stof kan niet tot stof vergaan, wanneer het droog blijft althans. Het kan kleiner, het kan buiten het zintuiglijk waarneembare treden. Veelheden kunnen tot vlokken troepen, en kunnen voortzweven op de tocht in huis, vanuit verloren hoekjes, langs de plinten, onder en achter de spulletjes. Wezenlijk anders wordt stof niet.

Als zodanig moet deze vlok begrepen worden: als eindpunt op het droge en grootste gemene deler van wat geweest is. Stof is slijt van leven, en van alles wat was. Schuursel dat zich vormt als gevolg van wrijving en contact van de dingen onderling. Het is pulver, gevolg van verdroging, of van het verliezen van de grip van de krachten die het ding bijeenhouden. Het stof wordt prijsgegeven aan de verdere gang, met een ander lichaam.

Nagel

Nagels van vingers en tenen, geknipt in de periode van 03 - 01 t/m 19 - 02 2003, met de Fiskars, stainless Finland. De nagels, niet naar behoren verzorgd, eer zij opgenomen werden in de verzameling van de laatste resten. Toen een afdoende hoeveelheid verkregen was, werd deze licht vermalen in de oude koffiemolen van H. van Bortel, filosoof van het Papegaaienmuseum, Moulinex model depose type 299.2.00, made in France, waarin deze een vijftiental jaren geleden een eerste poging heeft ondernomen om op kleur gesorteerde papegaaivenen te vermalen om op basis hiervan verenverf te kunnen maken. Deze poging mislukte. Uit een telefoonge-

sprek, vroeg jaren tachtig, met TNO Delft bleek overigens dat de stof waaruit een veer opgebouwd is, van dezelfde soort is als die van de menselijke nagel.

Haar

Een week voor de eerste presentatie van de Final remains of a contemporary painter of monochromes, werd door Geertruid Levina Huiszoon, kapster, in hun beider appartement met uitzicht op de monding van de Westerschelde, waar de Noordzee de Schelde binnendringt, waar de wind de stroming stuwt en het licht de ogen pijnigt, de haren geknipt en gesneden. Vooraleer deze handeling verricht werd, werden de haren zorgvuldig gewassen met Aussie Mega shampoo, with Papaya Extract, Redmond Products, inc. Direct na deze voorbereiding werd er geknipt met een schaar van het merk Jaguar Solingen, maat 55, 3465, en gesneden met een mes van het merk Tondeo, beide made in W Germany.

Het gevallen haar raakte onvermijdelijk vermengd met de daar alom aanwezige zanddeeltjes.

Koffie

Noodzakerlijkwijs begint de werkdag voor de schilder van monochromen met een een pot koffie gezet van het merk Max Havelaar, Café Natura met het EKO keurmerk, Neuteboom BV Almelo, (NI), consumer avant: DEC 03 2522 (sic: vijfentwintighonderdtweëntwintig!), in een Philips type HD 5443/A, en dit om hem te doen ontwaken en de dag onder druk te zetten. Een eerste slok koffie werd dd. 06 - 01 2003 gegeven aan het Petri-schaaltje.

Deze zelfde koffiemachine werd in 1988 om dezelfde redenen gebruikt om een maandlang verblijf in volstrekte duisternis te kunnen doorbrengen. In deze periode kwam de schilder van monochromen tot het inzicht dat ongeprikkelde ogen uiteindelijk slechts twee kleuren kennen, te weten koffiebruin en diep diepzeegroen.

Het preparaat werd aan de lucht gedroogd van het atelier en raakte aldaar berschimmeld door innerlijk verderf en aanwezige sporen van het een of andere.

P.s.:

Een half jaar later heeft het groen zich teruggetrokken. Teruggetrokken in wat koffie was, in zichzelf, of in de algemeenheid, waar het vergrijzen zal. Het zal de gedaante van stof aannemen, en zal minder dan een schim van koffie zijn. De koffie is voorbij.

Oorsmeer

Uitscheiding van het gehoor, vergaard op wattips, van het merk Recarg, 100% Cotton, gefrabeiceerd door EMB 61007 B gedistribueerd door Système U 9-11, rue Georges Enesco 94008 Créteil CEDEX, van 13 - 01 2003 t/m 12 - 02 2003, te eigen huize, zijnde de periode dat onomkeerbaar en absoluut duidelijk werd dat beide ouders de laatste dagen van hun leven ingegaan zijn, en dat dus in dit materiaal, op wat voor wijze dan ook, de laatste liefde, tederheid, bezorgdheid, vertrouwen, genegenheid en adem van hun leven weerklonken heeft, en wellicht ook ooit ten tweede male weerom weerklinken kan.

Speeksel

Speeksel vergaard in de loop van een volle werkdag dd. 31 - 01 2003, en om die reden dan ook verontreinigd met koffie, weinig water, bier (Amstel 1870 pilsener) en witte wijn (huiswijn Blanc de Blancs Albert Heyn wijnkopers).

Op een voor ons onbegrijpelijke wijze verschenen in de loop van het schiftings- en gistingsproces bloedrode, ronde eilandjes in het preparaat. Deze deden onvermijdelijk denken aan zuurstofarm bloed, zonder zorg overigens dat het hier zou handelen over opgegeven bloed en tbc. Immers: het rood van bloed verscheen geruime tijd nadat het speeksel het lichaam verlaten had, en moet dus afkomstig zijn van bovengenoemde processen, danwel ontstaan zijn als gevolg van invloeden van buitenaf.

Deze bloedeilandjes lijken vergroeid met hun zee, en lijken zich conform hun analoge status te verheffen boven het oppervlak.

Uitwerpsel

Opgehouden uitscheiding, van 22 t/m 24 - 01 2003, gelaten om 17.43 uur in het atelier Oranjeboomstraat 1E 4814 EE Breda (NI), zijnde het menselijk eindproduct van een aantal maaltijden, bereid uit diverse vissoorten met een variëteit aan garnituur zoals daar is: zeekraal, lamsoren, jonge bladsla, taugé, pijnboompitten, winterpeen, olijven en gember. De vis: slibtong, kabeljauw, makreel, garnaal en haring, gebakken en gestoofd in olie en witte wijn, gekruid met koriander, basilicum, tijm, rozemarijn, dille e.a. naar smaak aangevuld met peper en zout bereid door Geertruid Levina Huiszoon op 22 en 23 - 01 2003 rond 19.12 uur en rond 19.46 uur op een vierpits Atag gastoestel te eigen huize,

Leeuwerikstraat 57 4815 CS Breda, (NL), kadastraal bekend als gemeente Breda sectie C nummer 426.

P.s.:

Een half jaar later is het materiaal verkeuteld; verder houdt het zich goed. De materie heeft naar vorm en maat de gedaante van een wat primitieve damsteen gekregen.

In de verkeuteling van de centrale massa heeft het middelpunt zich veplaatst – de as is excentrisch geworden – en is, vanuit de projectie bezien, nog slechts één raakpunt van materie en glazen omhulsel gemeenschappelijk. Juist aan dit punt is af te leiden dat de massa ooit kleverig is geweest: de huidige hechting is het gevolg ervan.

Bloed

Bloed, afgenomen uit de linker armholte, door Annemiek Wintjes met een naald: BD Venflon, REF 391457, 18 ga 1.26 in 1.2 x 32 mm 80 ml/min nummer 020607 242 J 2007 - 06 op 11 - 02 2003 in het atelier.

Nadat het bloed een week tot rust gekomen was bleek het bloed zich te scheiden in twee hoofdstoffen: het nam de vorm aan van een gebroken ei, een bloeddorpen ei. De dooier bruinrood, het eiwit oudrose.

Het bruinrood van de dooier vertoont gelijkenis met de kleur die waargenomen wordt wanneer men met gesloten ogen naar de zon kijkt, en geeft in haar geconcentreerde gedaante één van de twee kleuren weer die door de schilder van monochromen waargenomen werden, aan het einde van het 30 dagen lange verblijf in de volstrekte duisternis. Het was verbaazingwekkend dat zich in het stollingsproces een dooier manifesteerde en het bracht gedachten voort over ongekende vitaliteit die het leven blijkt hoe dan ook bezit.

P.s.:

Alle bloed gaat ten onder, en na een tussenfase van een lakleer-achtige verschijningsvorm, is het nu hard op weg naar het einde van bloedzijn.

Lakleer, een dun en glanzend laagje dat op het leer aangebracht wordt, en uiteindelijk barst en craqueleert als een oud schilderij wanneer het leer niet van binnenuit gevoed blijft, of de verzorging krijgt die de mensen bedacht hebben. Zo ook hier, het bloed staat stil, en wordt dode materie. Zoals alles wat stilstaat. Ook water kan sterven, en verworden tot dood water. Het geronnen, of verdroogde bloed barst, raakt los van de glazen ondergrond, raakt de samenhang kwijt, verschildert, verpoeit. Het wordt prijsgegeven, aan een volgende gedaante. Aan een boom, of een stoel, een aansteker, spijker,

magneet of aan wie of wat het maar hebben wil en ter plekke is.

Urine

Urine, in een schaalje overgebracht op in de ochtend van 12 - 12 2002, na een lange avond en nacht grote hoeveelheden water binnengelaten te hebben. Bij het slapengaan uiteindelijk, en met name bij het draaien, werden opvallende klotsgeluiden waargenomen. De gespannen buik en het woelende wachten op de afwatering deden beelden verschijnen van kamelen, zandverstuivingen, droge monden, onlesbare dorst in de brandende zon, gedroogde vis, cacteeën en woestijnroos.

Wachtend op de reis die het water door het lichaam aan het maken is, met een traagheid die een nuchter mens niet verdragen kan, en doet smachten naar de ochtend dat hij bevrijd wordt van deze last en wateren kan in de kleur van deze droogte.

Uiteindelijk het vocht gelaten en gedroogd aan de Brabantse luchten en dit residu als zodanig bewaard.

Adem

Sputum, na het inhaleren van Aërosol (Salbutamol Inhalator 100 A, 100 microgram per inhalatiedosis Registratiehouder Apothecom BV te Woerden, (NL) RVG 25341=12697 U.R.). Dit om het ademen mogelijk te houden, in lucht die onder andere bedorven is met Van Nelle the rising hope, halfzware shag special quality tabacco since 1782, opgezogen en uitgeblazen door bloedbroeder H. van Boxtel, filosoof van het Papegaaienmuseum. Deze Aërosol, geconcentreerde zeelucht, is feitelijk de zee binnen handbereik, en is noodzakelijk omdat, na het verlaten van het ouderlijk huis op 18-jarige leeftijd, verder geleefd werd op 132 kilometer afstand van de zee: de zee op zak.

Tranen

Om te komen tot een zweetproductie van enig niveau, stond het beeld van de zweetzieke Jacques Brel voor ogen. Daarom werd de ruim drie uur durende BRT-documentaire Jacques Brel enkele malen bekeken. Deze onderneming strandde echter op tranen, tranen alhier vergaard. Zij zijn gelaten in de aanschouwing van de meester en dienen ter zijner nagedachtenis te drogen aan de zuidelijke lucht van de Lage Landen.

Zweet

Op voorhand werd besloten dat het gewenste zweet niet het gevolg diende te zijn van zware fysieke inspanning. Zweet, het vocht om het oververhitte lichaam te koelen, is, in dit verband, méér dan koelvloeistof. Zweet daarentegen, zijnde tranen van het hart, zweet wat uitbreekt wanneer de angst toeslaat of men zich bij de strot gegrepen voelt, dit geestes-zweet moet hoe dan ook van een aantoonbaar andere chemische organisatievorm zijn dan het zweet afkomstig van noeste arbeid.

Vele pogingen om tot zweet te komen mislukten. Ten einde raad werd gekozen om het naakte lichaam te kleden met een plastic vuilniszak, waarin gaten geknipt waren voor hoofd en armen. De randen werd afgeplakt, de huid raakte verstikt, en het lichaam zweette als nooit te voren.

Mea culpa.

Zaad

Sperma, liefelijk genomen door Geertruid Levina Huiszoon, in de aanschouwing van haar wonderschone borsten, op de late avond van de 18e januari 2003 onder het genot van rode wijn en Nick Cave's Brompton Oratory van het album 'The boatman's call', met de phrase;

And I wish that I was made of stone
So that I would not have to see
A beauty impossible to define
A beauty impossible to believe
A beauty impossible to endure.

Vijf weken na dato vertoonde het materiaal geen stollings- of kristallisatieverschijnselen; wel werd door de schilder van monochromen een doordringende vislucht waargenomen en werd daarbij gedacht aan de diepste oorsprong van het leven afkomstig uit de zee, alsook aan de geur van de honderden in de zon drogende visnetten in de vroegste jaren van zijn jeugd.

P.s.:

Stinkt als de hel aan de binnenkant, en stoot alle leven met een neus af. Dat een dergelijke veelheid, een half vingerhoedje, hooguit, zo'n verzet over zich af kan roepen. En dat een half jaar na lozing. Wat kan dat betekenen..?

Muurschraapsel

Muurschraapsel van het atelier Oranjeboomstraat 1E 4814 EE Breda, (NI), bestaande uit een variëteit aan kleuren koningsblauw, olijfgroen, wit in een aantal varianten en een vuil-perkament achtige tint. Vermalen leverde dit materiaal de diep diepzeegroene kleur op die waargenomen werd door de schilder van monochromen aan het einde van zijn lange verblijf in de volstreekte duisternis – en wel als nabeeld van het bruinrood dat hem op het netvlies kleefde – toen hij na deze periode weer in het licht verscheen.

Deze kleur vertoont bovendien zeer nauwe gelijkenis met de kleur van de schimmel die verschijnt op een kweek van koffie die nodig is om in het atelier weer tot leven te komen.

Wij houden van deze kleur, en denken aan het bloed dat op geheimzinnige wijze verscholen ligt achter deze kleur.

Oppedroogde verf

De laatste resten van de verf in haar uiteindelijke vorm, en die samengesteld is uit schraapsel van de muren van het atelier, waarop door de loop van vele jaren een twintigtal lagen gezet zijn. Deze materie werd als pigment in de verf gebruikt omdat de kleur van deze vermalen schraapsels identiek bleek te zijn aan de kleur die door de schilder van monochromen als nabeeld waargenomen werd na een langdurig verblijf in de volstreekte duisternis. Als medium werd een transparante acrylgel gebruikt.

De verf is enkel en alleen gebruikt op tot monochrome beelden te komen.

De verschijning van de verf in de ronde vorm van het Petrischaaltje werpt, te laat wellicht, of niet, een ander licht op de zaak. Kan een monochroom rond zijn?

En bovendien: wanneer de verf in een dikke laag opgebracht wordt, verschijnt een craquelé die, in verhouding tot het totaalbeeld bezien, aan een ruige structuur van spelonken doet denken.

Geschrapte verf

Dit materiaal werd verkregen door met een schraapstaal een verdroogd bodemvel uit een verblik te bewerken. Het vertoont, met name onder het vergrootglas, naar kleur en vorm, een sterke gelijkenis met wat heet: nederwiet. Het curieuze is echter dat, precies wat Yves Klein trachtte te bereiken met zijn I.K.B. – blauwe monochromen, wanneer de toeschouwer zich in de aanschouwing bevond van het werk, dit enkel en alleen tot stand gebracht kon worden wanneer dit proces een duur

kende van tenminste twintig minuten, en in deze schraapsels een andere uitweg lijkt te tonen.

Nee, een monochroom is geen plaatje, is een opstap naar een andere wijze van bewustzijn. Wiet nu echter bewerkt een roes die, formeel gezien, dezelfde uitwerking heeft op de geest als die van de waarachtige aanschouwing van het ultieme monochroom. Echter: voor haastige mensen.

Verfschilfers

Schilfers en gebroken klodders afkomstig van roerstokken en een variëteit aan pallet - en spekmessen.

Het hier bijeen gebrachte vergaarsel doet denken aan een ontplofte kerstbal, bijeengeveegd met stoffer en blik.

Deze gedachte werpt licht op de illusie die het monochroom, zelfs als object, is: een flinterdun laagje aangebracht op een drager die een plank of een lap is.

Het wonder van het monochroom ontstaat, enerzijds in het besef hiervan, anderzijds in de ervaring van deze ijle en de onontkenbare en onweerlegbare staat waarin de geest gebracht wordt in de aanschouwing van deze pracht.

De woorden van Yves Klein Ik heb geleefd, dus ik ben dekken méér dan deze lading. Hoe schamel de materie ook is, de geest wordt tot haar essentie gebracht, en geraakt aan de grenzen van zichzelf, hoe ijl, dun of eenvoudig de aanleiding ook was.

Ik heb geleefd, dus ik ben¹. Ondanks Descartes, zó mooi...

¹ De stilte na de dood wordt hier als existentiële kwantor gevat. Wat voorbij is, is nog op een bepaalde manier, en vormt, tesamen met andere vervolgen momenten en ervaringen, leven. Hiermee wordt Descartes' cogito uit het moment van constateren getild. Kleins 'cogito' gaat voorbij aan het lichamenlijk bestaan, en impliceert een vorm van voortbestaan.

Een soortgelijk standpunt vinden we in zijn beeldend werk. Herhaaldelijk merkt hij op dat zijn werk, in de materiële verschijningsvorm, slechts een spoor is van het feitelijke werk. Andere malen noemt hij het as, rest van een verbranding. De materiële resten spreken een vermoeden uit naar de onstoffelijke vorm van het werk, dat werkelijk is, en voor hem ook het eigenlijke werk is.

Wat voorbij is, is. Hoe dan ook.

Zaagkrul van versneden verfblok

De vorm van veenmos die dit restmateriaal aangenomen heeft, is het gevolg van het verzagen van opgedroogde bodemvellen uit plastic emmers. Echter niet de in aanvang

gedachte blokjes werden gebruikt, maar het krullerig aaneengesloten slijpsel, dat zich vormde aan de randen van het zaagblad.

In de hitte, die ontstaat bij het zagen van het verfvel, verloor de verf iets van haar intensiteit. De hitte maakte de resten lichter en deed de gelijkenis ontstaan met het genoemde veenmos, de ultieme indicator van de natuur voor wat betreft de aanwezigheid van vuile lucht: zij is de tong van Moeder Natuur, en stopt te bestaan wanneer zij haar omgeving niet belieft.

Ook het monochroom keert zich af van het beeld, en is op deze wijze bezien te beschouwen als een lakmoespapierje dat kleurt wanneer haar sociale en politieke omgeving haar niet gezind is.

Poetslap

Laatste druppels van de verf die gebruikt werd voor het maken van de monochrome werken, van de vloer geveegd met A – tork celstof, poetspapier in dagen van overvloed. Zoals het doek van de Heilige Veronica het gelaat van de lijdende Christus op weg naar zijn einde op de Schedelberg liet zien, een gelaatsafdruk van bloed, zweet en tranen, zo laat ook dit poetspapier op geheel eigen wijze het gelaat zien van een monochroom op de weg naar zijn voltooiing. En ondanks dat de beeltenis van het monochroom verstorven is, toont dit celstoffen zweetpapier de essentie van het monochroom, te zijner nagedachtenis: bloed, zweet en tranen van het lichaam, de kleur van het gelaat, de kleur van de verf, opgenomen van de vloer, van het oppervlak van de aarde die uiteindelijk alles tot zich neemt.

Vloerschraapsel

Tijdens het verzamelen van de laatste resten van het schilderen van monochromen werd de vloer herontdekt. Verfdruppels en - moppen, door de jaren heen verspild, gesleten en besmukt door voetstappen en hondepoten die het kleinood veronachtzaamden, werden liefdevol van de grond geschuurd met behulp van de schuurband van een Metabo, type Sr 326, nr 21248971000, made in Germany.

De poedervorm waarin deze resten verschijnen, drukken het principe uit van het feit dat al wat is, stof is, en tot stof zal wederkeren, en als zodanig is deze veelheid die past in de palm van een kleine hand dan ook te beschouwen als de nederigste der resten van het schilderen van monochromen.

Eelt

Liep de mens, of wat aan hem voorafging en hem werd, ooit op handen en voeten? Zwom hij? Zwom hij eerst, en kroop hij, voordat hij rechtop ging lopen?

Feit is dat onze handen niet veel kunnen hebben, en dat na het kleinste karweitje het eelt op de handen verschijnt. Een heel vage echo van wat wellicht iets als een vijftienige hoef geweest kan zijn, waarmee gerend kon worden op scherp gesteente, langs het water en over vlaktes, over het oeverloze lichaam van Moeder Aarde, waarmee de verten in galop benaderd konden worden, de wind gemaakt werd met een snelheid die in eigen handen lag, en een draf die zou kunnen dienen om in alle rust goed op te schieten.

Maar die kans is klein. De weekheid van onze handen duidt meer op het zwemmen, op eindeloos lang in bad zitten, en een lichaam hebben dat van onder tot boven verrimpeld is, de edele delen daarbij inbegrepen. Hoe echter te paren in dat water..?

Het hier aanwezige eelt is het gevolg van boeklezen, vorkvasthouden, autorijden, beetje zagen en schilderen, en nog wat.

Stoppels en schuim

Stoppels en schuim, overgebleven na een bezoek aan de vader ter gelegenheid van zijn 81 en wat spoedig zijn laatste verjaardag bleek. Hij stierf zondag 2 maart 2003, om 19.40 uur, en er werd opnieuw geschoren dd. 06 - 03 2003 ter gelegenheid van de begrafenis.

Goed geschoren zijn was voor hem een evolutionaire verworvenheid. Een van de weinige zaken die ons, in onze verschijningsvorm althans, kan doen onderscheiden van de apen.

Een mogelijkheid door de één met graagte aangegrepen, door een ander vrolijk weggewuifd en die daarmee denkt de oorspronkelijke broederschap te kunnen vieren.

Het scheersel is verontreinigd met scheerschuim Gillette Gel huidverzorgend optimaal conditionerend, Artic Ice met de ingrediënten: aqua, palmitic acid, oleth-20, triethanolamine, isopentane, glycereth-26, hydrogenated polyisobutene, lauramide dea, isobutane, parfum, hydroxyethylcellulose, peg-150, distearate, peg-14m, aloe, barbadensis, polytetrafluoroethyle, acetoxypopyl, betaine, acetic acid, ci 42053, ci 45350, en mogelijke resten van een Gillette wegwerpscheermes.

Garnalen

De moeder leed een leven rondom de garnaal. Om enerzijds

altijd thuis te kunnen zijn, en anderzijds haar duit in het zakje te kunnen doen, is zij garnalenpelster geworden en altijd geweest, en was het huis de thuispellerij.

Kisten vol garnalen, bergen schildjes en koppen op tafel en volle zakken achter, vislucht die eeuwig was, handen zo snel dat ze onzichtbaar waren, en een leven zonder verloren minuten.

Lichaam en geest zijn doordrenkt geweest met garnalen, ze werden aangevoerd en afgevoerd, geademd en gegeten, als hoofdgerecht, als voorgerecht,, als hapjes op de feestjes. Deze monocultuur houdt mogelijk verband met de monochromie, in de ruimste zin: alles van één en hetzelfde, en dat altijd en overal.

Hoe groot is de kans dat willekeurig wie binnen een straal van 100km een garnaal gegeten heeft die door haar gepeld is?

Vele malen groter dan de kans dat men een zuurstofmolecuul in gebruik neemt dat eerder ingeademd is door Johannes Vermeer, waarschijnlijk.

Zoalschraapsel

Laat de aarde het algemene zijn. De immense bol die de bodem vormt voor alles wat was en komen gaat, als eenheid gegeven.

Het individu is het particuliere, het bijzondere dat zich stelt ten opzichte van deze algemeenheid.

De schoenzool, en dan met name wat zich vergaart op de zool, vormt de bewegende grens van het absoluut algemene en het particuliere. De zool is de bodem van het geklede lichaam, en is de andere zijde van de kus die Moeder Aarde haar levende zonen voordurend geeft.

Boven de zool bestaan wij, in onze eigenheid; een eigenheid die zich ook specificceert in wat zich vergaart aan die zool: de geschiedenis van een reis, en is als zodanig een deel van de empirie van een schilder van monochromen.

Wolpluis

Wolpluis, met een paardekam getrokken van één van de wollen dekens waaronder een schilder van monochromen zijn weg naar de volwassenheid slapend, wakend, ziek, lui, en later minnend en rukkend heeft afgelegd.

Deze deken heeft de mens gezien, de zuigeling, kleuter, puber en jongeling die zijn eerste liefde maakt, en die kort daarop vertrekt, om voor zichzelf te beginnen en eigen dekens aanschaft. Heeft de mens gezien in al zijn gedaanten, maar altijd in de zachtrose naaktheid van een garnaal.

De wolkenpluis die hier verschijnt, is naar alle waarschijnlijkheid – naar alle waarschijnlijkheid, maar niet bewijsbaar – gekleurd in Tilburg, bij de AaBee fabrieken, want schapen zijn wit.

P.s.:

In het voorjaar van 2003 is van deze wollen dekens een driedelig maatkostuum gemaakt, met bijhorende blouse, stropdas en schilderspet. Dit pak, tesamen met een soortgelijk ontwerp, gemaakt van een diversiteit aan lakens, aangeschaft bij een humanitaire uitdragerij in Langeweg omdat lakens gevoeliger voor slijt zijn dan hun wollen broeders, vormt de kleding die gedragen wordt bij bijzondere gelegenheden, zoals daar zijn voordrachten, lezingen, performances of toneelspel. Bij al die gelegenheden dus waarbij de drager tegenover een publiek komt te staan en zijn houvast zoekt in iets om gewoon te kunnen zijn.

Sediment

Sediment van de watersnoodramp van 1953. Laagje in de aarde, bezinksel van verdriet en ellende waarop het latere leven voortgaat. Bezinksel van daken die dreven, van verdrinken vissen, mensen die verdwenen zijn, van stenen en hout van niemand weet waarvan, van een kerkhaan, een blokfluit, een bijbel en een boek, van fietsbanden, laarzen, een sloep, een huishouden, koude koffie, bloemen en bijen, van het eerste tv-apparaat en vele radio's, van gedichten en korte verhalen, honden van burens, kleurpotloden, autootjes, postzegelverzamelingen, van vuile kwasten, erwten- en kippensoep, van slapende babies, van zuigflessen en pipjes, bezinksel van de nachtmerrie die als een nat laken over het Zeeuwse gespreid ligt, slib van Zeeland op drift, in ingeklonken vorm vevat, uit de tuin van het ouderlijk huis van een schilder van monochromen.

Laatste adem

Laatste adem van Cornelis Grootjans, gevangen in een zakdoek.

Geboren 30 januari 1922 te Arnhem

Kleur ogen: groen

Kleur haar: van zwart naar wit

Lengte: 1.80m

Gehuwd 31 januari 1945 te Kattendijke met Neeltje Janse,

geboren 13 januari 1926 te 's-Gravenpolder

Vader van vier kinderen, waarvan de jongste een schilder van monochromen.

De eerste adem is verloren gegaan.

Mijn kleine schat

De wereld wordt één: één en hetzelfde
De monochromie naakt
De mensheid gaat tenonder
aan zichzelf
en over 8 miljoen jaren zal zij wedergeboren worden
uit haar eigen smurrie
Uit de zee van vet, pek, laksigheid en bedrog
zal zij tevoorschijn kruipen
ten tweede male het strand op
uit de ellende ditmaal
van haar eigen hand

1

De Heilige Joannes wrijft zijn ogen uit
Doet ideeën op bij de vleet
voor een échte Apocalyps
Die eerste was niets
een sprookje om kinderen zoet te houden
En de hel, die is niet heet genoeg
een pretpark vergeleken met daar beneden

Spinrag en web hangen voor de hemelpoort
De Heilige Petrus valt van zijn stoel
dol van eenzaamheid
en dronken als altijd
Al in geen eeuwen meer
heeft hem een mens gepasseerd

2

Je kunt niet sterven man
je leeft niet..!
sprak iemand
die op het water liep
in de nacht
toen ik uit wandelen was
bij de rivier...

Hij liep op heel dik water
het stroomde niet
het kroop
Pek, olie, autobanden
vogels
zwarte pest
addergebroed, ondergoed
kapotjes en ijdelheid
een giraffe, een dak, een boom

en stenen
in een dikke stroop
en alles op drift
in het eigen vet

3

Het Aards Paradijs..!
Twee mensen
en melk en honing
De gedachte alleen al..!
De mens is de mens
en mensen zijn oorlog
naar Gods gelijkenis
Hij blij
en de Boom krijgt de schuld

Mensen zijn slecht
in en in en door en door
Kijk tv
Kijk in de krant
Kijk naar buiten
Kijk naar elkaar
Alsof we Amerikanen zijn
gaan we er op los

Bomen zuchten
Bergen woelen in hun slaap
Wind en water keren

4

Miljoen-miljoenen jaren terug
kwam er iets uit zee tevoorschijn
kreeg pootjes
een kont
een bek
En 7 miljoen jaren terug
stonden er 6 Homoniden
elkaar te na
En 4 miljoen jaren terug
liep Lucy Homo Sapiens vooruit
die uitzwierf over de wereld
die jongde als een konijn
vocht als een tijger
en hij verzwolg
Neanderthaler en Peking Mens

De monochromie naakt
Homo Sapiens in alle kleuren

wit, zwart, rood, geel
Homo Sapiens alom
en van de ergste soort

5
Wit is de baas
en is varkensrose
Wit is de grondverf
van alles wat is
Neemt wat hij niet heeft
vreet wat hij niet lust
pakt wat hij kan
en weet alleen van zichzelf
Wit verschroeit de aarde
en heerst
op zijn troon van slijk
de wereld aan zijn voeten
zijn kop in de smog

Wit is haat van alles
zichzelf inclusief
Wit is een eikel
op zoek naar een reet
en daar nog
bovenop
zuigen ze elkaar uit
in het geniep van hun genot

6
We lopen tropische ziekten op in de supermarkt
Piranha's zwemmen in het kanaal
Cactussen groeien op de muur
Wurgslangen liggen in huis
Ratten overal

Palmen dromen van vroeger
Vogels zingen Chinees
Paarden staan op zolder
Koeien zijn vergeten
Giraffen staan in de wei
en smaken met bloemkool, angst en sesamzaad
De buurman eet hond
Schapen grazen op het balkon
Varkens bezwijken aan hun vet
Kippen leggen zich leeg
De vis is op
en Homo Sapiens Superieur
zoekt zijn heil in de zon

7
En waar de macht wordt uitgespeeld
waar alles wat is
bezeten wordt
waar de vruchten van de aarde
hun sap voor laten
waar leven handel is
en groen een kleur is
daar
zweet zuurstof
en wordt water gefleest

Waar de aardbol in de zak zit
waar de hemel in dienst is
waar natuur gemaakt wordt
waar bomen planken zijn
en stenen plat zijn
daar
is leven dood

8
De wereld is geknecht
en alles wat leeft
zoekt toegang tot
het luchtkasteel
van Westerse menselijkheid
Knechten in alle talen
van overal vandaan
dromen hun heil
van Het Rijk
waar
geld van een ander is

De Grote Volksverhuizing
is op gang
en wat lopen kan
laat huis en haard
en droomt
als een rat bij zijn val
op heerlijk leven

En Homo Sapiens Superieur
zoekt zijn heil
in de tropen
waar
de zon bezit is
vruchten vergeven zijn
dieren beleend zijn

en
het zout der aarde
op de loop is
als
water
naar het riool

9
En jij
mijn klein juweel
in de honing van je slaap
en de melk van je bloed
je vuist om mijn vinger
dromen in je hoofd
ver van mij vandaan

En mijn hart
huilt als een wolf
naar de dode hond
op stal in mijn geest
En dat ik adem
duidt niet op leven
Leven is meer
dan nemen wat komt
Wat ik verzwolgen heb
wat ik genomen heb
was niet van mij

En nu
sta ik
met de dood in mijn mond
en ik vrees
dat ook jij
ook jij
mijn kleine schat
zult zijn als iedereen

De wereld wordt één: één en hetzelfde
De monochromie naakt
De mensheid gaat tenonder
aan zichzelf
en over 8 miljoen jaren zal zij wedergeboren worden
uit haar eigen smurrie
Uit de zee van vet, pek, laksigheid en bedrog
zal zij tevoorschijn kruipen
ten tweede male het strand op
uit de ellende ditmaal
van haar eigen hand